

Conf.univ.dr. Florian BICHR¹

PĂRINTELE ARSENIE BOCA ÎN ARHIVELE SECURITĂȚII. TEMEIURI PENTRU O CANONIZARE AȘTEPTATĂ

Una dintre cele mai harismatice figuri ale Ortodoxiei românești, Părintele Arsenie Boca² este considerat pe bună dreptate cel mai mare duhovnic român al secolului al XX-lea. Un reper al României curate, nebolșevizate, o temelie a creștinismului autentic.

Evident, după evenimentele din decembrie 1989, personalitatea Părintelui Arsenie Boca a început să fie cunoscută marelui public, ieșind de sub obrocul tăcerii, din *underground*-ul spațiului public, dar și din cel bisericesc. S-a scris mult despre Părintele Arsenie Boca, de la volume hagiografice până la unele cu atitudini de inchiziție, care-i reproșau Părintelui o anumită afinitate politică în tinerețe. Câteodată, de la Zenit la Nadir nu-i decât un pas...

Până în prezent, din cele șase volume ale dosarului de securitate al Părintelui au apărut fragmentar fișe sau note în zecile de volume care au inundat piața românească. Trebuie remarcat că, până în prezent, singura carte-document apărută în 3 volume și recunoscută de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în dosarul său de canonizare este „Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității: opis de documente”, apărută sub ngrijirea lui Florian

Bichir, Romeo Petrașciuc și Raluca Toderel, Editura Agnos³.

Demn de menționat este faptul că Părintele Arsenie a suferit datorită organelor informative din 1943. A fost arestat pentru prima oară la Râmnicu Vâlcea, pe 17 iulie 1945, dus la București și eliberat pe 30 iulie 1945, pentru că nu i s-a găsit nicio vină.

Apoi a fost arestat în 14 mai 1948, pentru vina de a-i fi ajutat creștinește cu hrană pe luptătorii anticomuniști din Munții Făgărașului. Atât pentru aceste bănueli, cât și datorită notorietății sale printre credincioșii creștini, este schingiuit o lună și jumătate, silit să dea repetate declarații, fiind apoi eliberat.

George Enache⁴ susține că prima arestare a Părintelui Arsenie a avut loc în vara anului 1945 și că totul a plecat de la excesul de zel al proaspătului ministru al Cultelor, Constantin Burducea, care, pentru a se face util guvernului Groza, promisese că va curăța Biserica de persoanele vinovate de participarea la crime de război și la dezastrul țării⁵.

URMĂRIT PÂNĂ 1989. PÂNĂ LA MOARTE!

Numele Părintelui Arsenie Boca se mai regăsește notat în Arhiva CNSAS nu doar ca **Zian Boka**, ci și ca **Zian Vălean** sau **Boca Vălean Zian**, lucru care a scăpat numeroșilor cercetători. Cele șase volume, plus cele conexe, care-l privesc pe Părintele Arsenie Boca, demonstrează atenția pe care i-au dat-o autoritățile române, fie ele antonesciene sau comuniste. De altfel, Părintele Arsenie Boca a fost urmărit de Securitate și pe patul de moarte⁶.

În perioada **1983-1989** a locuit la Sinaia. A făcut unele deplasări scurte și discrete în țară. În aprilie 1989, fiind imobilizat de boală la pat, este vizitat ultima dată de securiști, iar la 28 noiembrie trece în Biserica Biruitoare.

Vă prezentăm în premieră două note informative, cu precizarea că un raport asemănător – document olograf al ofițerului de Securitate care îl și semnează – a mai fost întocmit de același ofițer de Securitate în data de 28 septembrie 1989, după ce Părintele Boca suferise un infarct. Securitatea te veghea până la moarte!...

Informatorul *Tâmplaru Ion* consemna, în nota informativă nr. 193, predată pe 4 iunie 1989 Securității orașului Sinaia: „Informează că în zilele de 18-25 mai am fost la domiciliul meu Bocazian Vălean, preot călugăr pensionar, pictor bisericesc, pentru a desena modele de sculptură pe care eu le sculpez, lucrări ce urmează să fie montate la casa construită la Sinaia prin asociere cu alte călugărițe.

Cu această ocazie mi-a relatat că are domiciliul stabil în Sinaia, strada Privighetorilor nr. 14. A mai precizat că deși are domiciliul la Sinaia, unde de fapt și locuiește și își petrece cea mai mare parte a timpului, primește pensia de la Patriarhie, unde merge în mod periodic. Nu și-a mutat pensia la Sinaia, motivând că el este foarte cunoscut ca pictor bisericesc și l-ar fi solicitat prea mulți preoți pentru a le executa diferite lucrări de pictură, însă el nu mai dorește să lucreze, fiind bătrân și bolnav.

Cu acest prilej, mi-a vorbit despre viața și activitatea lui astfel: Mi-a povestit că a fost preot la mănăstirea Prislop (preot călugăr), că în tinerețe a fost călugăr pentru o perioadă în Grecia, timp în care a lucrat și pictură religioasă.

Printre altele, mi-a povestit că a fost arestat de organele de stat pentru o perioadă de un an și trimis la lucrările canalului Dunăre – Marea Neagră. Pentru această perioadă a precizat că nu are ce să reproșeze organelor de stat, întrucât s-a[u] comportat într-un mod corespunzător cu el. Mi-a povestit că în acest timp, cât se afla la canal, a decedat mama sa și se zvonește că el ar fi evadat de la canal, motiv pentru care organele de stat au căutat să se convingă dacă este adevărat sau nu. În realitate, el nu evadase și se afla la canal. A arătat că a presimțit că s-a întâmplat ceva acasă, dar nu a știut până nu s-a comunicat oficial.

Mi-a mai povestit că atât la mănăstirea Prislop, cât și la București, unde a domiciliat, a fost controlat în permanență de securitate și dacă cineva s-ar interesa despre el s-ar putea convinge că și-a văzut de treabă și nu a desfășurat nici un fel de activitate.

În prezent duce o viață retrasă, nu face și nu primește vizite și este preocupat de starea sănătății, cât și pentru a mă ajuta în executarea sculpturilor și altor lucrări pe care le are de făcut la casă. Aducând vorba despre cei care pleacă și rămân în Occident, Boca Zian-Vălean a arătat că el nu ar pleca din țara lui pentru nimic din lume, afirmând că în Occident este un mare haos și pericol și nu ar renunța la liniștea pe care o are în țara noastră⁷.

Atentă, Securitatea stabilea că pe lângă informatorul *Tâmplaru Ion*, pe lângă Părintele Arsenie Boca „va fi dirijat cu sarcini” și informatorul *Dobrin*. Rezoluția dată de ofițerul de securitate este următoarea: „Sarcini: Să stabilească dacă posedă la domiciliu literatură necorespunzătoare și legionară; deplasările pe care le face și scopul lor; comentariile ce le face; cu privire la relațiile ce le are cu diferiți preoți; dacă are un rol de îndrumare și coordonare a activității celor 12 călugărițe cu care domiciliază⁸.”

Cu câteva luni înainte de decembrie 1989, mai

exact pe 10 aprilie 1989, Securitatea nu scăpa din ochi un ieromonah bătrân și căzut la pat.

„Astăzi, data de mai sus, m-am deplasat la domiciliul numitului Boka Zian-Vălean din Sinaia, str. Privighetorilor, nr. 16, jud. Prahova, pentru a verifica datele furnizate de f.s. Tâmplaru. Cu acest prilej am constatat că Boka Zian-Vălean este paralizat și imobilizat la pat. Am încercat să discut cu el, însă cu greu am putut comunica cu el deoarece are o pareză facială și abia se poate percepe ce vrea să spună. Pe de altă parte, fiind suferind cu inima este protejat pentru a nu se expune la eforturi fizice și emoții. În discuțiile purtate cu îngrijitoarea sa, anume Sângeorzan Ioana, aceasta a relatat că Boka Zian-Vălean nu primește vizite și se află sub supravegherea ei permanentă.

Întrucât aceasta a fost folosită de organele noastre în rezolvarea unor sarcini informative, a fost instruită și i-a fost dat în grijă numitul Boka Zian-Vălean”⁹.

Cel care dorea să-l verifice pe Părintele Arsenie Boca, să vadă cu ochii lui dacă informatorii nu mințeau, era ofițerul principal, maior Cocârlea!

Pentru a înțelege *atenția* pe care i-au acordat-o de-a lungul anilor autoritățile Statului, trebuie să ne raportăm la cadrul istoric.

IMPLICAREA SA ÎN MIȘCAREA LEGIONARĂ E DOAR O... BĂNUIALĂ

Trebuie subliniat faptul că Părintele Arsenie a intrat în vizorul autorităților încă de dinainte de instaurarea regimului comunist. Prima notă din dosarul său apare pe 5 iunie 1943, fiind catalogat drept „un înfocat legionar și credem că face chiar parte din conducerea clandestină legionară”.

După cum bine remarcau editorii acestui volum: „termeni tari, precum *înfocat legionar*, îi vom găsi desul de des folosiți de aparatul represiv, tocmai pentru a da greutate informațiilor furnizate. *Pr. Arsenie Boca și problema legionarismului* va fi un subiect uzitat mereu în cadrul anchetelor, fiind unul din cele mai comode capete de acuzare nu doar în cazul Părintelui Arsenie, ci al multora dintre persoanele incomode ale acelei perioade, având în vedere facila încadrare juridică pentru demararea anchetei, atât interogatoriile la care e supus Părintele Arsenie Boca (extrem de consecvente în această privință), cât și activitatea sa ulterioară demontând aceste supoziții. Părintele va justifica de fiecare dată, de altfel, după cum se poate sesiza din formularea acestei note informative, că implicarea sa în Mișcarea Legionară e doar o... *bănuială*, prezența legionarilor la mănăstire neavând nicidecum

scopuri politice, ci așezându-se în scopul misionar al unui Părinte care e păstorul tuturor credincioșilor care îl frecventează”.

Este acum bine știut că ani de zile Eugen Cristescu, șeful Serviciului Special de Informații (SSI), i-a indus o teamă profundă Mareșalului Ion Antonescu, Conducătorul Statului, vizavi de legionari. Ba mai mult, pentru a întări această fobie, a pus la punct aten-tate fantomatice, după cum relatează și cel mai bun istoric din domeniu, Cristian Troncotă¹⁰.

În realitate, Părintele Arsenie Boca a fost o persoană carismatică și capabilă să atragă mulțimile de credincioși. Autoritatea puternică, precum și capacitatea de convingere erau elemente de potențial pericol, chiar dacă niciodată Părintele nu a făcut ceva dubios, după cum nota un cercetător: „Masele de oameni care se îndreptau spre Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus în anii celui de-al Doilea Război Mondial puteau să cuprindă și oameni potențial periculoși pentru ordinea de Stat, atât de fragilă în contextul istoric atât de delicat. Cum drumurile aveau drept țintă cel mai adesea pe părintele Boca, în mod firesc organele de ordine s-au întrebat cum și în ce fel acest călugăr poate avea influență asupra oamenilor”¹¹.

Far călăuzitor al Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, Părintele Arsenie Boca începe să formeze – conform rugăminții și poruncii mitropolitului Nicolae Bălan – o „pepinieră” de monahi, o mănăstire model care să permită renașterea spiritualității ortodoxe într-un spațiu văduvit secole de-a rândul de prezența benefică a lăcașelor monahale. Cum în acele vremuri de război circula printre autoritățile vremii duhul anti-legionarismului, iar mănăstirea se afla aproape de noua graniță româno-maghiară¹² – tocmai pentru a nu exista suspiciuni sau dubii –, Părintele Arsenie Boca cere ca în preajma mănăstirii să fie amplasat un post de jandarmi.

„...În ce mă privește, declar cu toată conștiința împăcată că: în toată perioada de la 1940, de când am venit la mănăstire până astăzi, nu s-a ținut cu știrea sau încuviințarea mea nici o ședință legionară. N-aș fi îngăduit treaba asta nici în ruptul capului. Am auzit că nu toți pelerinii sunt cumiți.

Drept aceea am cerut verbal, în repetate rânduri, D-lui Comandant al Legiunii de Jandarmi Făgăraș, un post fix de control, care să cruțe mănăstirea de implicații într-un domeniu neîngăduit (...), întrucât preotul trebuie să rămână preot, dar nici certății cu stăpânirea să nu poată abuza de îngăduința creștină”. Declarația e dată de Părintele Arsenie Siguranței în data de 10 iunie 1948¹³. Dacă agenții regimului Antonescu s-au

lăsat până la urmă păgubași, deși pecetea de *legionar* îl va urmări toată viața în notele Securității, nu același lucru s-a întâmplat cu noua orânduire comunistă! Am notat deja că Părintele va suferi, la instigarea ministrului Cultelor, Constantin Burducea, o primă arestare la Râmnicu Vâlcea, pe 17 iulie 1945 (unde dă și prima declarație autobiografică), fiind dus la București și eliberat pe 30 iulie 1945. A mai fost arestat pe 14 mai 1948, schingiuit o lună și jumătate, silit să dea repetate declarații, fiind apoi eliberat. Toate acestea erau însă simple, chiar banale încercări, față de ceea ce va veni...

„UN FANATIC RELIGIOS...

Așa cum am notat, Părintele Arsenie Boca a fost reținut de autoritățile comuniste pentru prima oară – din excesul de zel al proaspătului ministru al Cultelor, Constantin Burducea – la Râmnicu Vâlcea, în 17 iulie 1945, dus la București și eliberat în 30 iulie 1945, pentru că nu i s-a găsit nicio vină. Apoi a fost arestat în 14 mai 1948, pentru vina de a-i fi ajutat creștinește cu hrană pe luptătorii anticomuniști din Munții Făgărașului. Atât pentru aceste bănuieli, cât și datorită notorietății sale printre credincioșii creștini, este schingiuit o lună și jumătate, silit să dea repetate declarații, fiind apoi eliberat.

De data aceasta, din 1950, va trece într-o altă etapă a vieții întru Hristos, mult mai cumplită. Nu vreau să răpesc cititorilor curiozitatea (pentru că nu pot spune bucuria) de a parcurge aceste pagini tulburătoare fără a face o mică trecere în revistă, cronologică, a suferințelor Părintelui Arsenie Boca.

În 1949 Părintele Arsenie Boca este descris de autoritățile comuniste drept „un fanatic religios” care, „atribuindu-și rolul de făcător de minuni, răpește prețiosul timp al țăranilor chiar de la munca câmpului cu mârșavele lui minciuni, cu care duce în eroare acei țărani naivi”.

Conform raportului făcut de Biroul de Securitate Hațeg și înaintat Serviciul Județean Deva în 4 iulie 1950, Părintele Arsenie avea o „atitudine dușmănoasă față de regim”, îi „instruia” pe călugării din mănăstire să defaime regimul, „în special față de tineretul din jur”; primea diferite produse „pentru că vindecă oamenii”; și-a „vândut” fotografia „cu suma de 200 de lei” și a adăpostit „un călugăr timp de 9 luni, care a fost condamnat la 7 ani temniță grea”, care, după descoperirea acestuia de către organele de securitate, a fost încurajat „să dispară”.

În concluzie, sublocotenentul de securitate Uifalvi Alexandru propunea ca Părintele „să fie încadrat în

U.M. (Unitate de Muncă - n.n.), fiind un dușman activ al regimului actual și clasei muncitoare”.

Securitatea București a întocmit și ea un referat în 2 iunie 1950, în care erau reluate toate informațiile strânse până atunci de organele represive. Se reia – Doamne, a câta oară! – falsă idee și teorie că Părintele „a făcut parte din Mișcarea Legionară” când era la Sâmbăta, că a fost mutat la Prislop, că este un „om sfânt și ar face minuni”. În plus, îngrijorați, ofițerii de securitate notau că: „se constată afluența populației din ce în ce mai mare” care mergea la mănăstire și faptul că Părintele duce „o propagandă mistică religioasă, în sensul că ar dispune de puteri supraomenești”.

În urma acestei stări de lucruri, la Prislop „s-a creat o atmosferă asemănătoare cu aceea a lui Petru Lupu, însă într-o măsură mai mică”.

În final, ofițerul de Securitate propunea: „încadrarea de urgență în U.M. (Unitate de Muncă - n.n.) pe timp de doi ani a arhimandritului Boca Arsenie, stareț al mănăstirii Prislop-Hunedoara. A se comunica CC al PMR că s-au luat măsurile necesare ca activitatea sus-numitului să înceteze”. Evident, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român atâta aștepta. E de la sine înțeles care a fost decizia...

La 10 ianuarie 1951, printr-o adresă a Securității Sibiu, colonelul Gavril Birtaş ordona arestarea Părintelui Boca. Acesta trebuia să fie „înaintat (cu dosar individual tip) la Centrul de Triere al U.M. (Unității de Muncă - n.n.), întrucât cel în cauză prin decizia MAI, nr. 150 din 14 octombrie 1950, a fost încadrat în U.M. (Unitate de Muncă - n.n.) pe timp de 12 luni”.

La 16 ianuarie 1951, Părintele Arsenie era înaintat centrului de triere al Unităților de Muncă din comuna Tudor Vladimirescu, județul Ilfov. Motivele oficiale ale arestării administrative a Părintelui Arsenie Boca au fost: „sus numitul înainte de 23 august a făcut parte din Mișcarea Legionară; după această dată, cu ocazia predicilor pe care le ținea în biserică a instigat populația împotriva regimului democrat popular.

De asemenea, mai rezultă că în anul 1947 a găzduit la mănăstirea Prislop (sic!) pe legionarul Glatcov Grigore, care era urmărit de organele de stat.

Pentru faptele enumerate mai sus a fost încadrat în C.M. (Colonie de Muncă – n.n.) pe timp de 12 luni, conform deciziei MAI, nr. 150 din 14 octombrie 1950 și a fost pus în libertate la 19 martie 1952, prin expirarea pedepsei”. Arestarea Părintelui Boca s-a produs în noaptea de 15-16 ianuarie 1951, orele 5 dimineața. Părintele Arsenie Boca a ajuns la Canal.

Date despre această perioadă sunt extrem de puține, după cum afirmă și istoricii George Enache și Adrian Nicolae Petcu, autorii singurului studiu cu

pretenții academice despre Părintele Arsenie Boca: „Părintele Arsenie Boca în atenția poliției politice”, Editura Partener, Galați, 2009.

PERSECUȚIA. VIAȚA DE CĂLUGĂR ALB ÎN LUME

Sfântul Ardealului se întoarce acasă, la mănăstirea Prislop, în 3 aprilie 1952, iar după cum a descoperit părintele profesor Mihai Săsăujan, îi scrie episcopului său: „De Buna Vestire, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns, acasă, la Prislop: sănătos, mult folosit și tot atâta de senin. Bucuria n-are multe vorbe, de aceea, dimpreună cu obștea, V-o împărtășim așa cum e: cu recunoștință și smerită metanie, pentru că, faceți parte, în toate privințele, din motivele ei.

Am aflat că, după Paști veniți la noi. Vă așteptăm, așa cum vechii creștini își așteptau Părinții. Dar, pe lângă motivul străvechiu mai e și unul local, mai nou: îndeplinirea ultimelor forme în conducerea obștei de aici, ceea ce-mi va asigura și mie răgazul preocupării și de ceilalți talanți ce-i am, cu care încă n-am lucrat nimic pentru Iisus”.

Părintele Arsenie Boca va fi imediat încadrat informativ. Se pare însă că acest lucru nu a fost suficient, pentru că s-a ordonat din nou arestarea Părintelui. Reținerea monahului s-a produs la 20 septembrie 1955, în baza unui mandat eliberat de Procuratura Militară Timișoara, abia la 24 septembrie, pentru pedeapsa prevăzută de art. 228, combinat cu art. 209 (omisiune de denunț).

A fost trimis în arestul Securității Timiș, apoi, de la 11 noiembrie, în penitenciarul Timișoara. Mandatul de arestare a fost prelungit permanent de către procuratură în vederea desfășurării anchetei penale, până în 8 decembrie 1955.

La 9 decembrie Părintele era la Jilava, pentru ca la 21 decembrie 1955 să fie internat în penitenciarul Oradea.

În 7 aprilie 1956, Părintele Arsenie Boca era eliberat din penitenciarul Oradea în baza unei „dispoziții” a Tribunalului militar Oradea, ca „prevenit”, deci nu nicio condamnare sau decizie administrativă, anunțând că se va întoarce la mănăstirea Prislop.

În timpul anchetei, Părintele a fost interogat pentru unele legături cu legionarii amintiți în ancheta din 1948, despre relațiile cu Antonie Plămădeală și Nicolae Bordașiu, Nichifor Crainic, principesa Ileana și unii „profesori legionari”. Altfel spus, anchetatorii au încercat să-l determine pe Părintele Arsenie Boca să „recunoască” activitatea în cadrul Mișcării Legionare.

Aceeași marotă a legionarismului, deși aceasta fusese infirmată încă de pe vremea regimului

Mareșalului Ion Antonescu. Părintele a afirmat foarte clar: „Precizez că eu nu m-am încadrat în organizația legionară și nici nu mi s-au făcut propuneri în acest sens”.

Neobosită, Securitatea va deschide în 1958 un alt dosar de urmărire a Părintelui hărțuit: „Dosar de acțiune informativă individuală asupra călugărului Boca Zian Arsenie de la mănăstirea Prislop”. Inițiativa a fost tardivă, deoarece conform prevederilor noului regulament monahal, impus de Departamentul Cultelor în decembrie 1958, viețuitorii de la Prislop au fost obligați să părăsească monahismul, iar mănăstirea a fost închisă. În locul celebrei mănăstiri avea să se instaleze un cămin de bătrâni, până în 1976, anul în care s-a reînceput slujirea lui Dumnezeu prin ruga monahilor. Drama Părintelui avea însă să continue.

În mai 1959, prin actul Episcopiei Aradului, nr. 2407/1959, Părintele Arsenie Boca este îndepărtat din mănăstire, iar maicile sunt obligate „să intre în lume”. Fără a fi caterisit, i se interzice să mai slujească și chiar să mai poarte haina monahală. Este angajat la Biserica Sfântul Elefterie din București, ca pictor secund pe lângă meșterul Vasile Rudeanu. Abia în 1961 este angajat la Atelierul de Pictură al Patriarhiei, de la Schitul Maicilor. Începea un alt capitol zguduitor din viața Părintelui Arsenie Boca...

O CANONIZARE MULT AȘTEPTATĂ!

Încet-încet, viața acestui mare duhovic al României – poate cel mai mare – începe să fie cunoscută! În anul 2016, după Hristos, ca urmare a demersurilor făcute de mai mulți zeci de mii de credincioși, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a luat în discuție posibila canonizare a celui denumit cu dragoste și evlavie *Sfântul Ardealului*. Lucrările Comisiei canonice sunt în plin toi...

Ca de obicei, acolo unde sălăsluiește Duhul Sfânt dă târcoale și Necuratul.

Ca urmare a unor nesăbuiți sau îndrăciți (iertat să-mi fie termenul cam dur, dar îl voi explicita), Sfântul Sinod a fost informat că există două inconveniente pentru trecerea Părintelui Arsenie Boca în rândul sfinților, în binecuvântatul Sinaxar românesc. Prima ar fi caterisirea sa, adică excluderea din monahism, iar a doua o posibilă căsătorie, după ce a fost forțat să părăsească cinul monahal.

Vom dezbate și desființa cele două minciuni, pas cu pas.

Cercetătorii George Enache și Adrian Nicolae Petcu – autorii singurului studiu cu pretenții academice, *Părintele Arsenie Boca în atenția poliției politice*,

Editura Partener, Galați, 2009 - dar mai ales aceste volume ale editurii Agnos – repet singurele acceptate ca documente de Comisia de Canonizare - demonstrează că viețuitorii de la Prislop aveau toate datele ca să părăsească monahismul, conform prevederilor noului regulament monahal, impus de Departamentul Cultelor în decembrie 1958, iar mănăstirea era suficient de izolată ca să fie închisă. Astfel, în mai 1959, Părintele Arsenie Boca și stareța Zamfira Constantinescu erau nevoiți să părăsească mănăstirea, iar maicile obligate să intre în lume.

Deci Părintele a fost forțat să părăsească mănăstirea. În mai 1959, prin actul Episcopiei Aradului, nr. 2407/1959, Părintele Arsenie Boca este îndepărtat din mănăstire, iar maicile sunt obligate „să intre în lume”. Fără a fi caterisit, i se interzice să mai slujească și chiar să mai poarte haina monahală. Este angajat la Biserica *Sfântul Elefterie* din București, ca pictor secund pe lângă meșterul Vasile Rudeanu. Abia în 1961 este angajat la Atelierul de Pictură al Patriarhiei, de la Schitul Maicilor. Pentru procesul de canonizare, printr-o simplă hârtie administrativă a Episcopiei Devei și Hunedoarei, așa-zisa problemă este rezolvată.

A două mârșăvie, cea a căsătoriei dintre Părinte și fosta stareță Zamfira este și ea spulberată de acest volum. „Viața lui Arsenie Boca, de la plecarea din mănăstire până la moartea sa, a stat sub semnul interdicției dureroase de a nu mai putea îmbrăca haina călugărească și a se întoarce, sub aspect formal, în chinovie, pentru a sluji alături de frații săi monahi. Securitatea a înțeles că cel mai *periculos* lucru la acest om este extraordinara sa forță ca simbol al trăirii creștine și a încercat, cel puțin sub aspect exterior, să șteargă imaginea ascetului de odinioară, cu barbă bogată și ochi de foc. *Noul* Boca trebuia să fie un *om de lume*, bărbierit, îmbrăcat *la costum*, cu ochelari de soare și, nu în ultimul rând, căsătorit. Ca și cum, în mod obligatoriu, forma exterioară rezonază cu fondul interior. Cel puțin o perioadă, pentru a scăpa de urmărirea agasantă a Securității, Arsenie Boca a acceptat acest joc (mai târziu va reveni la aspectul său *tradițional*), plimbând prin Bucureștiul stupefiat silueta unui *dandy* despre care lumea bârfea că s-a căsătorit cu Julieta Constantinescu, fosta stareță Zamfira.

Toate zvonurile și răutățile au fost tratate de Boca cu umorul fin specific inteligențelor superioare și, în foarte scurt timp, cei care au vrut să vadă au constatat că în fața lor, dincolo de aspectul de mirean, se află același călugăr plin de trăire duhovnicească și de putere în cuvânt. Din acel moment, oriunde îl vor purta pașii pe părinte, în *vizită* prelungită la o mănăstire, la schela unei biserici care-și aștepta pictura sau la

Sinaia, unde și-a găsit pacea în mijlocul fostelor maici din soborul de la Prislop, o mulțime fidelă îl va urma, pentru a fi alături de el. Și, cum Arsenie Boca a peregrinat destul de mult în cei peste 30 de ani de călugărie *albă*, Securitatea a fost nevoită să-i deschidă multe dosare de urmărire, în funcție de Direcția de Securitate sub a cărei *jurisdicție* intra.

Printre multele informații, de mai mare sau mai mică valoare, prezente în dosarul de urmărire informativă a lui Arsenie Boca, există câteva note care conturează ceea ce s-ar numi *viața cotidiană* a Părintelui imediat după plecarea din mănăstire.

Astfel, agentul „Florică”, în nota din 5 februarie 1965, arăta următoarele: «Din anul 1959 a venit în București dimpreună cu fosta stareță de la Prislop, Julieta Constantinescu. Unii spuneau chiar că Arsenie Boca este căsătorit cu aceasta. În momentul de față Boca este angajat la atelierul de pictură de la Patriarhie. Nu are încă buletin de București. Acum a fost trecut pe tabel pentru a i se elibera buletin.

El nu mai umblă în haine clericale și nici nu mai poartă barbă. Este încă devotat Bisericii și este privit de Patriarh și de ceilalți șefi ai lui ca un om capabil și priceput în arta picturii. Participă cu regularitate la slujbele religioase de la Patriarhie, în sărbători. Se ferește însă ca să mai aibă legături cu diferiți credincioși și credincioase, care îl admiră și ar vrea să stea de vorbă cu el. El este destul de prudent și calculat.

Din timpul de când era student, era socotit ca un om de caracter, cu multă voință și destul de modest. Ori de câte ori am vorbit cu el, mi-a spus că lumea i-a făcut o falsă reclamă, a exagerat anumite lucruri și din această cauză a avut de suferit». Deci nici vorbă de căsătorie, fie ea și morganatică!

Sper din toată inima – și sunt convins că așa se va întâmpla – că Părintele va îmbogăți ceata sfinților români din Cer. Nu știu dacă azi, dar cu certitudine mâine, oricât de departe ar fi acest mâine!

Noi știm doar că ne-am adus o modestă contribuție la acest monument de demnitate românească și trăire ortodoxă.

Bibliografie

1. ACNSAS, Fond Informativ, „Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității: opis de documente”, apărută sub îngrijirea lui Florian Bichir, Romeo Petrașciuc și Raluca Toderel, editura Agnos în 3 volume: Volumul I - Sâmbăta de Sus (1943-1949), Volumul II - Anchetele, Canalul și Persecuția (1950-1959), Volumul III - Alungarea din monahism, calomniile și filajul. București - Drăgănescu (1960-1989) - Sinaia.

2. George Enache și Adrian Nicolae Petcu, „Părintele Arsenie Boca în atenția poliției politice”, Editura Partener,

Galați, 2009.

3. *** "Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca", Editura Agaton, Făgăraș, 2005

4. *** "Părintele Arsenie Boca, obiectivul «Bratu»", Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009

FATHER ARSENIE BOCA IN SECURITY ARCHIVES. GROUNDS FOR AN EXPECTED CANONIZATION

Abstract: Arsenie Boca (b. September 29, 1910, Vața de Sus, Vața de Jos, Hunedoara, Romania - d. November 28, 1989, Sinaia, Prahova, Romania), was a hieromonk father, theologian and visual artist Romanian Orthodox (muralist),

abbot at the Brâncoveanu Monastery from Sâmbăta de Sus and then at the Prislop Monastery, where due to his personality thousands and thousands of believers came, a fact for which he was harassed by the Securitate. He was one of the martyrs of the communist gulag, imprisoned at the Securitate in Brașov, taken to Canal, imprisoned in Jilava, Bucharest, Timișoara and Oradea. He painted the church in Drăgănescu (25 km from Bucharest), as well as the Icon of the Mother of God with the Baby from the altar of St. Eleftherius Church in Bucharest. Arsenie Boca is considered by some of his disciples to be the greatest Romanian clergyman of the 20th century. Hundreds of pilgrims perish daily at his grave at the Prislop Monastery in Țara Hațegului.

Keywords: Arsenie Boca, Church, Securitate, Imprisoned, Greatest Romanian clergyman.

NOTE

[1] Conferențiar universitar, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, Cercetător științific al Academiei Române, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană Iași, Membru al Comisiei Române de Istorie Militară (CRIM).

[2] Arsenie Boca (n. 29 septembrie 1910, Vața de Sus, România – d. 28 noiembrie 1989, Mănăstirea Sinaia, Prahova), părinte ieromonah, teolog și artist plastic (muralist) român. Editura Agnos a publicat până în prezent volumele: *Pr. Arsenie Boca, Minimonografie; Părintele Arsenie Boca. Sfântul Ardealului; Părintele Arsenie Boca. Fost-a om trimis de Dumnezeu; Părintele Arsenie Boca. Fiți îngăduitori cu neputințele oamenilor* (coordonator Romeo Petrașciuc).

[3] Editura Agnos a publicat posibil ca urmare a unui protocol al Editurii Agnos cu Consiliul Național al Studierii Arhivelor Securității (CNSAS) următoarele: Volumul I - Sâmbăta de Sus (1943-1949), Volumul II - Anchetele, Canalul și Persecuția (1950-1959), Volumul III - Alungarea din monahism, calomniile și filajul. București - Drăgănescu (1960-1989) - Sinaia.

[4] George Enache și Adrian Nicolae Petcu, "Părintele Arsenie Boca în atenția poliției politice", Editura Partener, Galați, 2009.

[5] George Enache, „20 de ani de la trecerea la cele veșnice a părintelui Arsenie Boca”, în *Lumina*, 28 noiembrie 2009.

[6] Florian Bichir, „Părintele Arsenie Boca – urmărit de Securitate și pe patul de moarte”, în *Evenimentul zilei*, 19 august 2012.

[7] ACNSAS, fond Informativ, dosar 2710, ff. 11-13

[8] *Opis de Documente (1943-1949)*

[9] ACNSAS, fond Informativ, dosar 2710, ff. 18-18v.

[10] Vezi pe larg, Cristian Troncotă, „Eugen Cristescu: asul serviciilor secrete românești. Memorii, mărturii, documente”, Ed. R.A.I. / Roza Vânturilor, 1994 și „Omul de taină al Mareșalului”, Ed. Elion, București, 2005.

[11] George Enache, „20 de ani de la trecerea la cele veșnice a părintelui Arsenie Boca”, în *Lumina*, 28 noiembrie 2009.

[12] Graniță trasată ca urmare a odiosului Dictat de la Viena, din 30 august 1940.

[13] George Enache, „20 de ani de la trecerea la cele veșnice a părintelui Arsenie Boca”, în *Lumina*, 28 noiembrie 2009.